

การพัฒนาบุคลิกภาพ ของแพทย์แผนไทย

อาจารย์จุฑารัตน์ เสรีวัตร

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้ให้นิยามความหมายของการแพทย์แผนไทยและวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ดังนี้

การแพทย์แผนไทย หมายความว่า กระบวนการทางการแพทย์เกี่ยวกับการตรวจ วินิจฉัย บำบัด รักษา หรือป้องกันโรค หรือการส่งเสริมและฟื้นฟูสุขภาพของมนุษย์ การผดุงครรภ์ การนวดไทย และให้หมายความรวมถึง การเตรียมการผลิต ยาแผนไทยและการประดิษฐ์อุปกรณ์และเครื่องมือทางการแพทย์ ทั้งนี้ โดยอาศัยความรู้หรือตำราที่ได้ถ่ายทอดและพัฒนาสืบต่อกันมา

วิชาชีพการแพทย์แผนไทย หมายความว่า การประกอบวิชาชีพที่กระทำหรือมุ่งหมายจะกระทำต่อมนุษย์ เกี่ยวกับการแนะนำ การตรวจโรค การวินิจฉัยโรค การบำบัดโรค การรักษาโรค การป้องกันโรค การส่งเสริมและการฟื้นฟูสุขภาพ โดยอาศัยองค์ความรู้ด้านเวชกรรมไทย เกษัชกรรมไทย การผดุงครรภ์ไทย การนวดไทย การแพทย์พื้นบ้านไทยและองค์ความรู้ด้านอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ ทั้งนี้ ด้วยกรรมวิธีการแพทย์แผนไทยซึ่งถ่ายทอดหรือพัฒนาสืบต่อกันมาตามตำราการแพทย์แผนไทย หรือจากสถานศึกษาที่สภาการแพทย์แผนไทยรับรอง

เนื่องจากการประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยกระทำต่อมนุษย์ การมีบุคลิกภาพที่ดีของผู้ประกอบวิชาชีพแพทย์แผนไทยจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้ป่วยเกิดความยอมรับนับถือ การได้รับความไว้วางใจ หากผู้ประกอบวิชาชีพแพทย์แผนไทยมีบุคลิกภาพที่ดีและเหมาะสม บทความนี้จะกล่าวถึงการพัฒนาบุคลิกภาพของแพทย์แผนไทย

บุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะทางกาย ทางจิตใจ และความรู้สึกนึกคิดที่สะท้อนออกมาให้ผู้อื่นเห็นและเกิดความประทับใจ บุคลิกภาพนับเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกและอารมณ์ของผู้ที่พบเห็นจึงส่งผลต่อการยอมรับนับถือ การให้ความร่วมมือ การสนับสนุนและความไว้วางใจจากผู้อื่น บุคลิกภาพจึงเป็นลักษณะของบุคคลโดยรวมของแต่ละ

บุคคลซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งรูปร่าง หน้าตา คำพูด การวางท่าที พฤติกรรมต่างๆ ตลอดจนการแสดงกิริยาอาการจะต้องมีการพัฒนาให้เป็นที่ยอมรับนับถือกับผู้ที่พบเห็นให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลภายนอกก็จะเป็นผู้ที่ได้รับความสำเร็จในการดำรงตนอยู่ในสังคมรอบตัวอย่างมีความสุขซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ บุคลิกภาพ มี ๒ ประเภท

คือ **บุคลิกภาพภายนอก** และ**บุคลิกภาพภายใน**

ดังนั้น การพัฒนาบุคลิกภาพของแพทย์แผนไทยจึงแบ่งเป็น ๒ ประเภทคือ การพัฒนาบุคลิกภาพภายนอกของแพทย์แผนไทยและการพัฒนาบุคลิกภาพภายในของแพทย์แผนไทย

การพัฒนาบุคลิกภาพภายนอกของแพทย์แผนไทย ดังนี้

บุคลิกภาพภายนอก คือ สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนจากภายนอกของแต่ละคน เช่น รูปร่างหน้าตา การแต่งกาย กิริยาท่าทาง การไหว้ การยืน การเดิน การนั่ง การพูด เป็นต้น การพัฒนาบุคลิกภาพภายนอกของผู้ประกอบวิชาชีพแพทย์แผนไทย ในเรื่องของหน้าตานั้นแต่ละคนไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากเป็นสิ่งที่พ่อแม่บรรพบุรุษถ่ายทอดมาให้ทางพันธุกรรม แต่สามารถทำดูดีได้ แต่ควรดูแลรักษาผิวพรรณให้ สะอาดอย่าให้มีกลิ่นตัว รักษาความสะอาดในช่องปากและฟัน ดูแลรักษาเส้นผมและทรงผมให้เรียบร้อยทั้งด้านความสะอาด เลือกทรงผมที่รับกับใบหน้า ดูแลเล็บมือ เล็บเท้าให้สะอาด อยู่เสมอ ผู้หญิงควรรู้จักการแต่งหน้าแต่พองามไม่แต่งเข้มผิด

ธรรมชาติ ผู้ชายควรโกนหนวดเคราให้เกลี้ยงเกลา ตัดผมให้เรียบร้อย การแต่งกายไม่จำเป็นต้องซื้อเสื้อผ้าราคาแพง แต่ควรเลือกเครื่องแต่งกายให้เหมาะสมกับกาลเทศะสวมใส่เสื้อผ้าที่สะอาด ซักรีดเรียบร้อย เลือกสีให้เหมาะสมกับรูปร่างและผิวพรรณของตนเอง ควรพักผ่อนนอนหลับให้เพียงพอ วันละ ๗-๘ ชั่วโมง ควรออกกำลังกายสม่ำเสมอ ควรรับประทานอาหารที่มีประโยชน์เพราะมีผลต่อรูปร่างและบ่งบอกถึงการมีสุขภาพดีของผู้ประกอบวิชาชีพแพทย์แผนไทย ไม่อ้วนหรือผอมจนเกินไปควรควบคุมน้ำหนักไม่ให้เพิ่มหรือลดผิดปกติ งดเว้นการดื่มสิ่งของที่มีแอลกอฮอล์หรือคาเฟอีน ละเว้นการสูบบุหรี่หรือยาเสพติดให้โทษทุกชนิด ยิ้มแย้มแจ่มใส มีกิริยาท่าทาง เช่น การเดิน การนั่ง การยืน การพูดที่สุชุม สุภาพ เรียบร้อย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นบุคลิกภาพภายนอก

การพัฒนาบุคลิกภาพภายในของแพทย์แผนไทย ดังนี้

บุคลิกภาพภายใน คือ สิ่งที่อยู่ภายในจิตใจหรืออุปนิสัยใจคอที่มองไม่เห็น สัมผัสไม่ได้ เป็นลักษณะเฉพาะบุคคลซึ่งมีความแตกต่างกัน เช่น ความคิด จิตใจ ความรู้สึก สติ ปัญญา ความถนัด ปฏิภาณไหวพริบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ การพัฒนาบุคลิกภาพจากภายในจึงถือว่าเป็นเรื่องสำคัญไม่น้อยไปกว่าการพัฒนาบุคลิกภาพภายนอก การพัฒนาบุคลิกภาพภายในของแพทย์แผนไทย ดังนี้

ด้านอารมณ์ รู้จักควบคุมอารมณ์ รู้จักอดทนใจเย็น เมื่อมีเหตุการณ์ที่ไม่ถูกใจเกิดขึ้น ยอมรับในความสามารถของตนเอง ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น มีความรับผิดชอบ หมั่นฝึกจิตใจตนเอง ทำอารมณ์ จิตใจ ให้สดชื่นแจ่มใสอยู่เสมอ จะต้องควบคุมจิตใจไม่ให้เกิดอารมณ์รัก โลภ โกรธ หลง อิจฉา ริษยา หรืออารมณ์ใดๆ ก็ตามที่จะส่งผลมายังกายและวาจาได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องฝึกฝนหรือใช้หลักธรรมเข้ามาช่วย เมื่อสามารถควบคุมจิตใจได้แล้ว การแสดงออกทางกาย และวาจาจะดีตามไปด้วย จากคำพูดของผู้ป่วยได้กล่าวถึงลักษณะของแพทย์ที่ดี ๗ ประการ ดังนี้

๑. **Confident** : แพทย์ที่มั่นใจและทำให้ผู้ป่วยมั่นใจ

๒. **Empathetic** : แพทย์ที่พยายามทำความเข้าใจ อารมณ์และความรู้สึกของผู้ป่วยทั้งทางร่างกายและทางอารมณ์ และแพทย์บอกความเข้าใจนั้นกับผู้ป่วย

๓. **Humane** : แพทย์ที่ดูแล เอาใจใส่ ใจดี เมตตา

๔. **Personal** : แพทย์ที่ให้ความสนใจผู้ป่วย ปฏิบัติต่อผู้ป่วยในฐานะเพื่อนมนุษย์

๕. **Forthright** : แพทย์ที่บอกสิ่งที่ผู้ป่วยจำเป็นต้องรู้ ในภาษาต่างๆ และตรงไปตรงมา

๖. **Respectful** : แพทย์ที่ฟังสิ่งที่ผู้ป่วยพูดอย่างจริงจัง

๗. **Thorough** : แพทย์ที่มีมีมโนธรรมและมั่นคง

ในส่วนลักษณะของแพทย์ที่ไม่พึงประสงค์ ๗ ประการ ได้แก่

๑. **Timid** : แพทย์ที่ขี้ขลาด แพทย์ที่หวาดระแวง ไม่กล้าทำอะไร

๒. **Uncaring** : แพทย์ที่ไม่ใส่ใจผู้ป่วย

๓. **Misleading** : แพทย์ที่หลอกลวงหรือชี้แนะไปในทางที่ผิด

๔. **Cold** : แพทย์ที่เย็นชา

๕. **Callous** : แพทย์ที่ใจดำ

๖. **Disrespectful** : แพทย์ที่หยาบคาย ดูหมิ่น

๗. **Hurried** : แพทย์ที่ลนลาน รีบร้อน

จากคำพูดของผู้ป่วยที่ได้กล่าวถึงลักษณะของแพทย์ที่ดีและลักษณะของแพทย์ที่ไม่พึงประสงค์ ทำให้แพทย์แผนไทยได้นำไปปรับใช้ว่า หากต้องการเป็นแพทย์แผนไทยที่ดีต้องมีลักษณะอย่างไรและไม่ควรมีคุณลักษณะอย่างไรและหากมีบุคลิกภาพภายนอกและภายในดีจะทำให้สามารถสร้างความน่าเชื่อถือ ศรัทธา สร้างความประทับใจแก่ผู้ป่วย และสหวิชาชีพอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี